

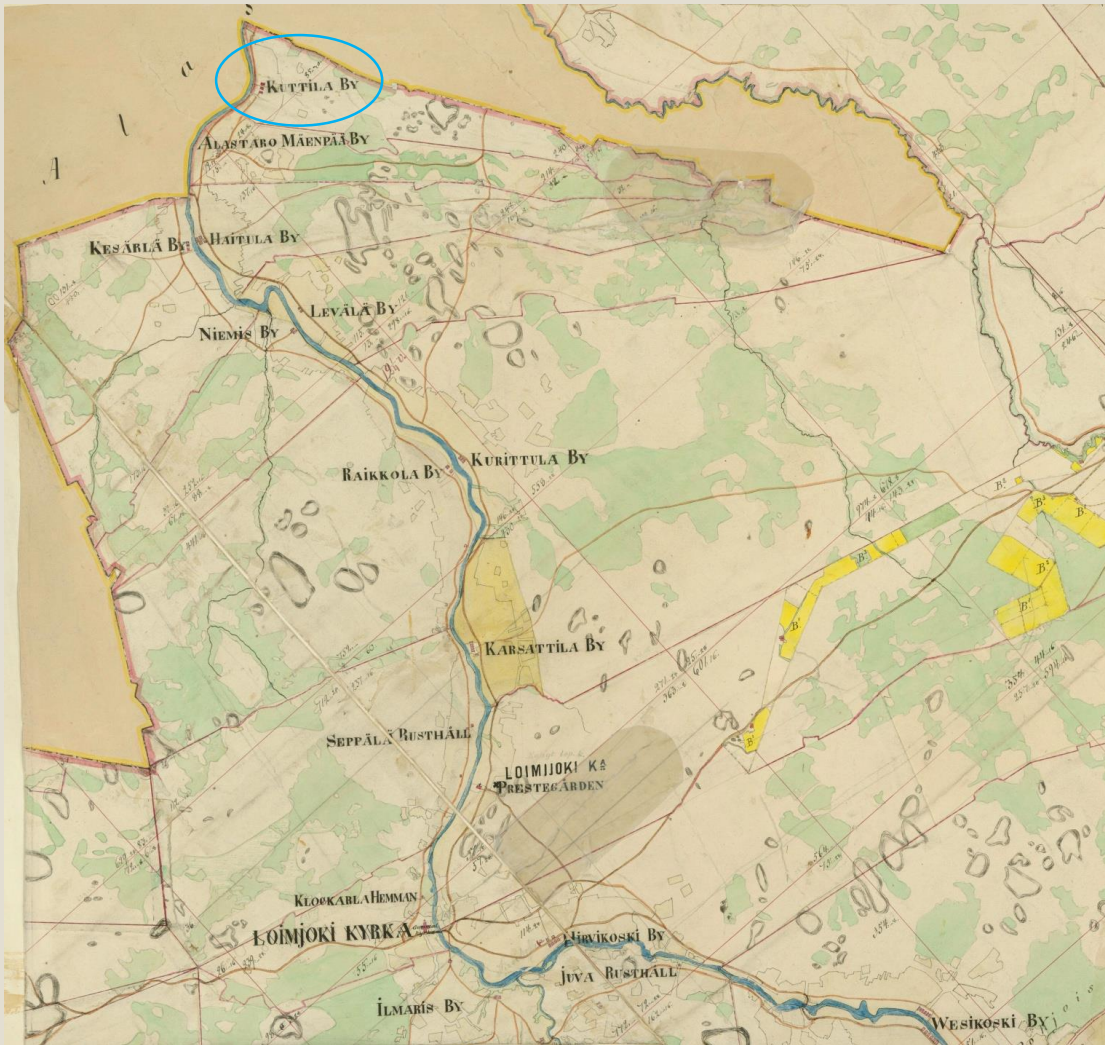

KUTTILA

Kyläkeskiviikko 14.10.2015

Suomen maatalousmuseo Sarka
Kirsi Laine

Kylän sijainti

Kartta: Kansallisarkisto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Pitäjänkartasto, Loimaa (2111 08 la.* -/- -)

Varhaiset asukkaat

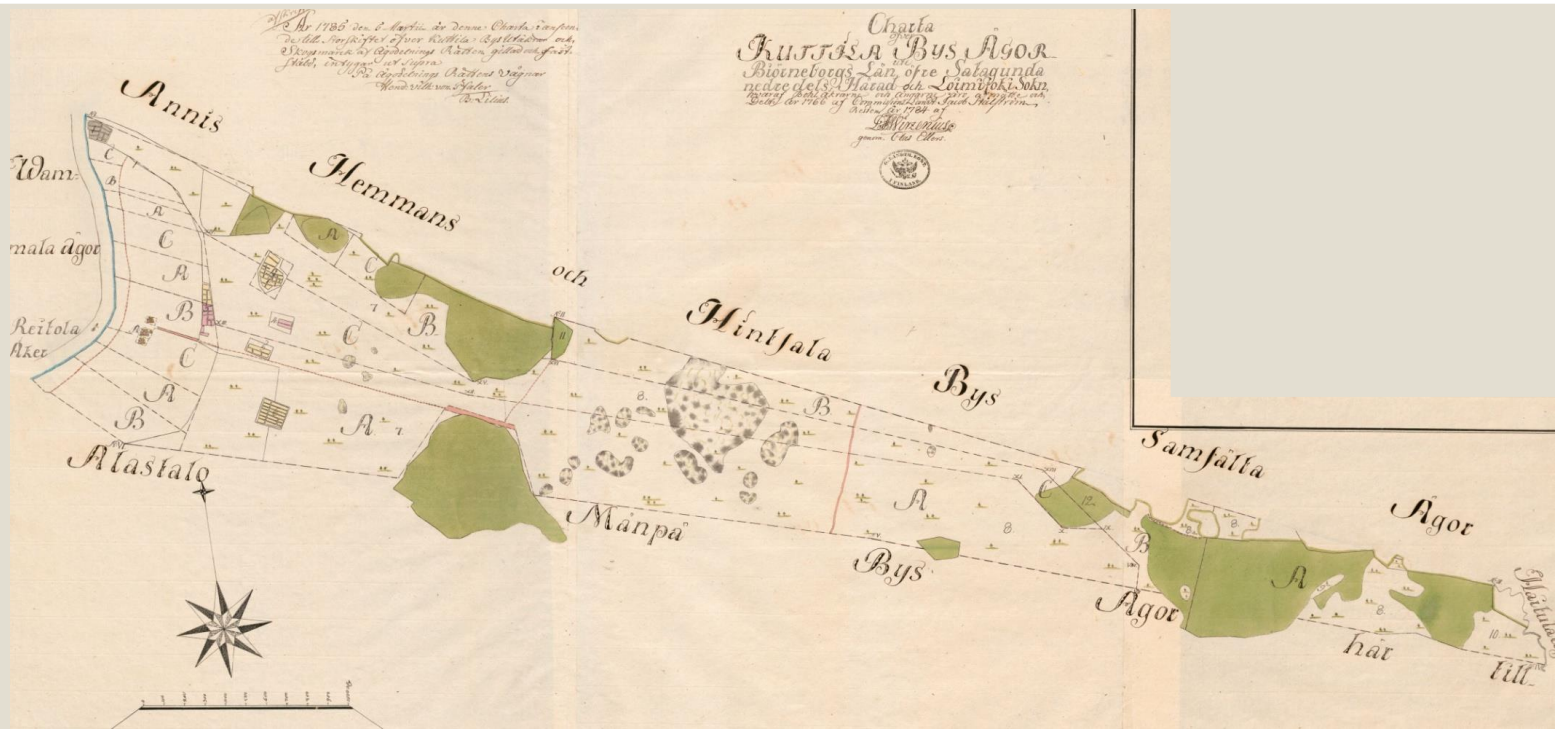
- Vuonna 1540 Kuttilassa 3 isäntää
 - Matti Pietarinpoika Kutti (Karus)
 - Tuomas Heikinpoika Kutti (Eskola)
 - Matti Olavinpoika Piroij(Pietilä)
- Kaikki talot veroluvultaan hyvin pieniä

Autioituminen

- Pietilä autiona 1580-luvun alusta alkaen noin 100 vuoden ajan, lisäksi pariin otteeseen 1700-luvun puolella
 - Vuonna 1606 myös Eskolan ja Karuksen mainittiin olleen autioina neljän vuoden ajan
 - Eskola autiona 1630-luvulla, 1658-1673 ja 1684 alkaen aina 1750-luvulle asti
 - Karus autiona 1640-1675 sekä hajavuosia silloin tällöin
-
- Kutilassa kyse ei ole pelkästään verotusteknisestä termistä, vaan osittain aivan konkreettisesta autioitumisesta

Karuksen maavero vuonna 1609

- 1,75 mk rahaa
- 41,4 litraa viljaa (1,75 mk)
- 10,4 litraa kauraa (0,23 mk)
- 1,28 kg voita (0,60 mk)
- 3,83 kg lihaa (0,68 mk)
- 1/4 lammasta (0,5 mk)
- 77 kg heiniä (0,75 mk)
- 1,5 päivää töitä (0,75 mk)
- Keskivertotalo Loimaalla maksoi yli kaksinkertaisen määrän veroja
- Miksi verojen maksaminen oli niin vaikeaa juuri 1600-luvulla?
 - Ilmasto
 - Sodat
 - Väen puute
 - Verotuksen kiristyminen
- Maaveron lisäksi ns. apuverot

Kartta: Kansallisarkisto, Maanmittaushallitus > Maanmittaushallituksen uudistusarkisto > Loimaan maalaiskunta > Kuttila; Isojako 1766-1784 (A55:22/1-5)

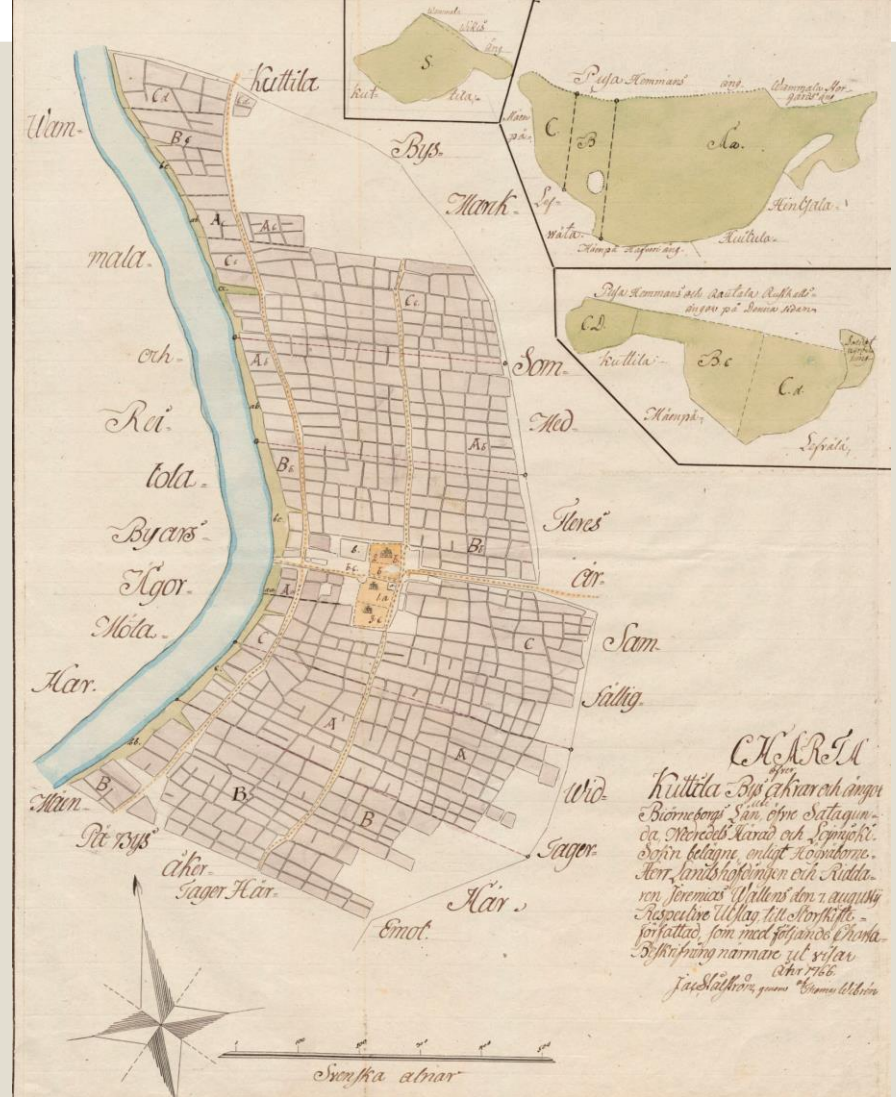
- Vuonna 1630 Kuttilan metsämaa arvioitiin ahtaaksi, riittää vain laitumeksi ja polttopuiden hankintaan
- Vuonna 1784 Kuttilassa oli reilu 30 tynnyrinalaa (n. 15 ha) peltoa ja noin 80 tynnyrinalaa (n. 40 ha) niittyä

Sotilaat

- Ruotu nro 34 Kuttilan Karus, Pietilä ja Eskola sekä Kankareen Pirro, torppa Kuttilassa

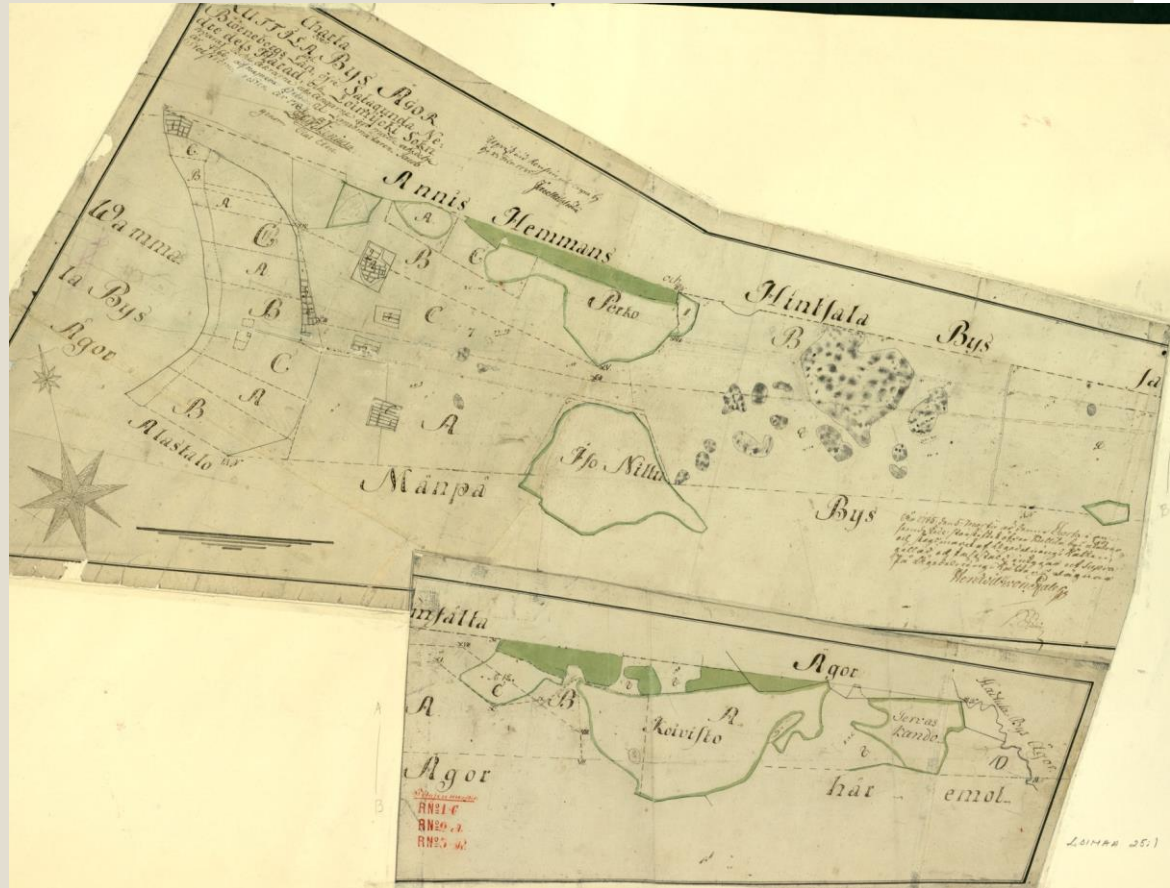
Peltojako

- Perttu Simonpoika Pietilän anomus sarkajaon uusimisesta
- Maaherran määräsi ratkaisuksi isojaon kylän pelloilla ja niityillä
- Jakotoimitus 25.9.-9.10.1766
- Kartassa näkyvät sarkajakoiset pellot eli tilanne, josta isojakoon on ryhdytty

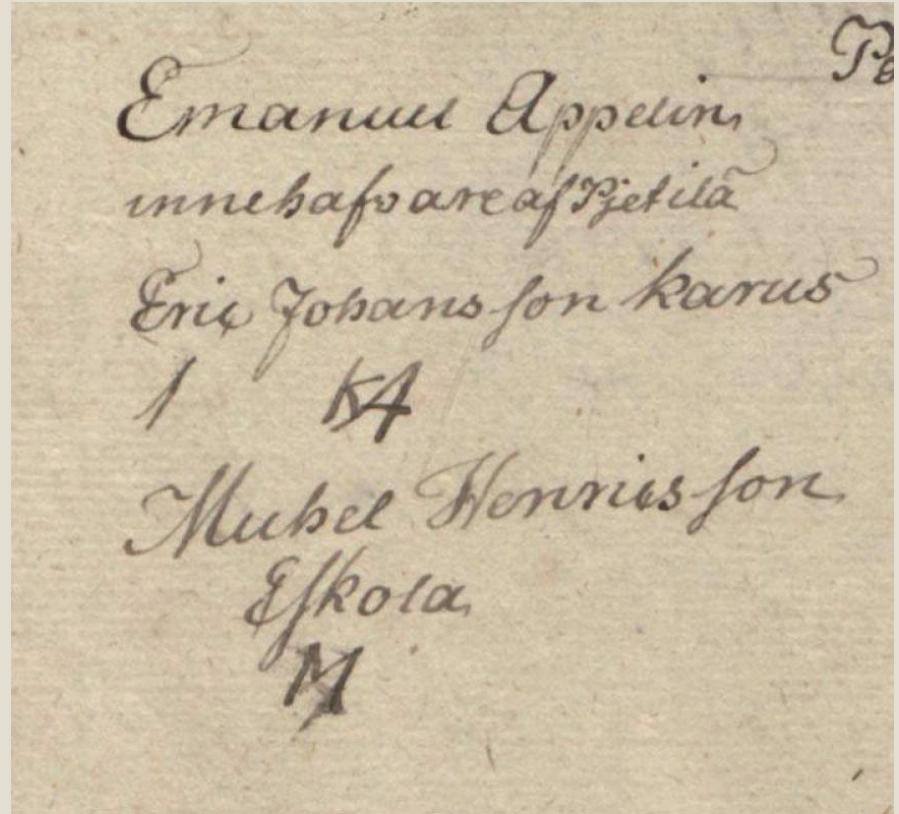
Jako jatkuu

- 18 vuotta myöhemmin

Kartta: Maanmittauslaitoksen arkistokeskus, Isojakoasiakirjat, Loimaan kunta 25:1

Allekirjoitukset jakokirjassa

The image shows a close-up of a handwritten document on aged, yellowish paper. The text is written in a cursive script. The first line reads 'Emanuel Appelin' with a small 'P' in the top right margin. The second line reads 'innebafvare af Hjetila'. The third line reads 'Eric Johans-son Karus'. Below this is a large, stylized 'KA' in red ink. The fourth line reads 'Mihel Hennies-son'. The fifth line reads 'Eskola'. Below this is a large, stylized 'M' in red ink.

Emanuel Appelin
innebafvare af Hjetila
Eric Johans-son Karus
KA
Mihel Hennies-son
Eskola
M

Maanmittauslaitoksen arkistokeskus, Isojakoasiakirjat, Loimaan kunta 25:1

Asukasmäärä

- 1750-luvulla koko kylässä n. 20 asukasta lapset mukaan luettuna
- 1850-luvulla koko kylässä n. 30 asukasta lapset mukaan luettuna
- Kuttilassa ei toteudu tyypillinen kehityskulku: samassa sadassa vuodessa koko Loimaan väkiluku yli kolminkertaistui
- Kylässä ei torppia eikä mäkitupia

Tontit

- 1 eli A = Pietilä
- 2 eli B = Karus
- 3 eli C = Eskola

Kartta: Kansallisarkisto, Maanmittaushallitus > Maanmittaushallituksen uudistusarkisto > Loimaan maalaiskunta > Kuttila; Isojako 1766-1784 (A55:22/1-5)

Eskola

- Autiokauden jälkeen palaa kartalle n. 1760
- Mikko Juhanpoika luopuu isännyydestä vasta vuosisadan vaihteessa
- 1800-1869 talossa kahdeksan eri isäntää
- 1869 myydään Raikkolan Matti Kurpalle, joka myy talon edelleen Juha Pietilälle

Karus

- Erkki Juhanpoika isännöi yli 40 vuotta 1700-luvun puolivälistä alkaen
- Seuraavat isännät tulevat muualta
- Kihlakunnan tuomari Carl Svanstrup
- Pietilän omistukseen 1890-luvun alkupuolella

Pietilä

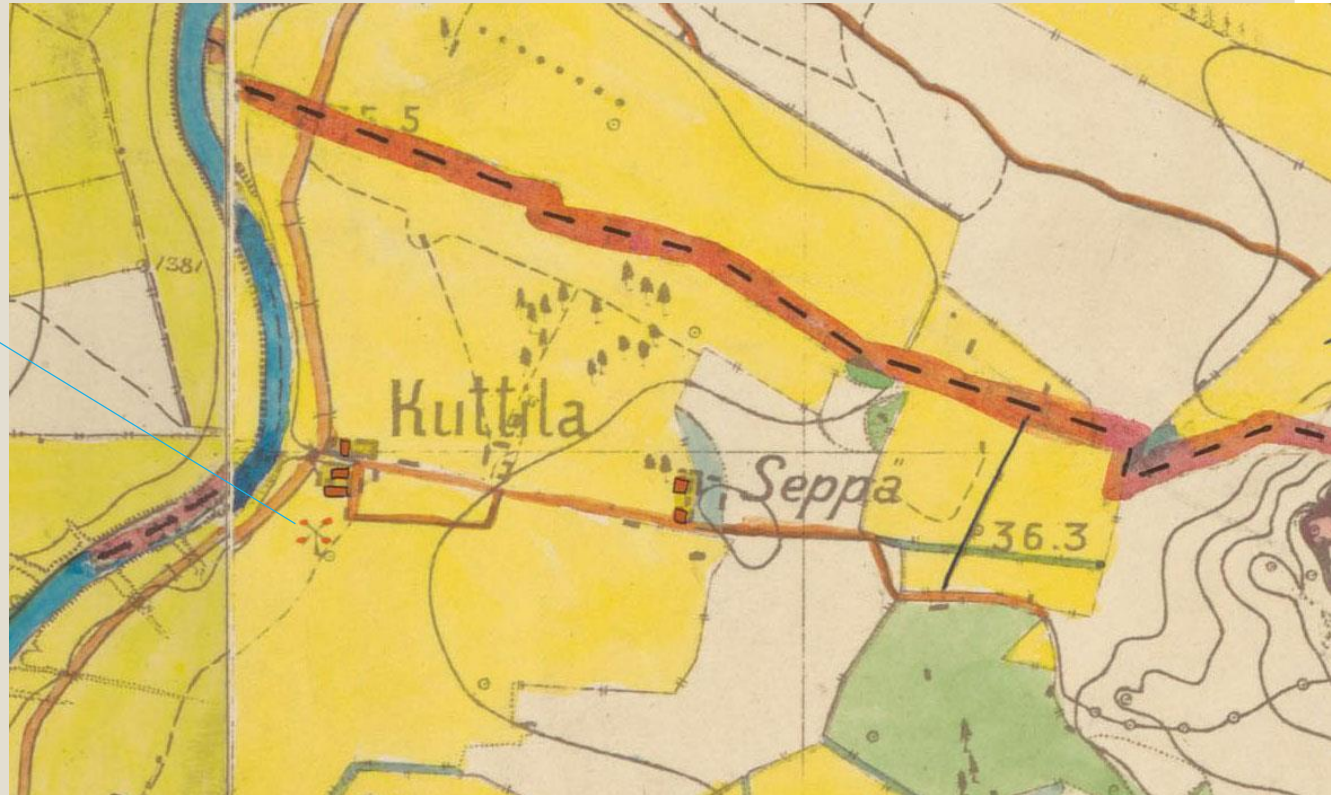
- 1770-luvun alussa Pietilää isännöimään varusmestari Anders Appelin, sama suku jatkuu 1900-luvulle asti
- Antilan torppa n. 1836-1846
- Seppälän torppa n. 1868-1890-luku

Kuva: Suomen maatilat 3 (1932)

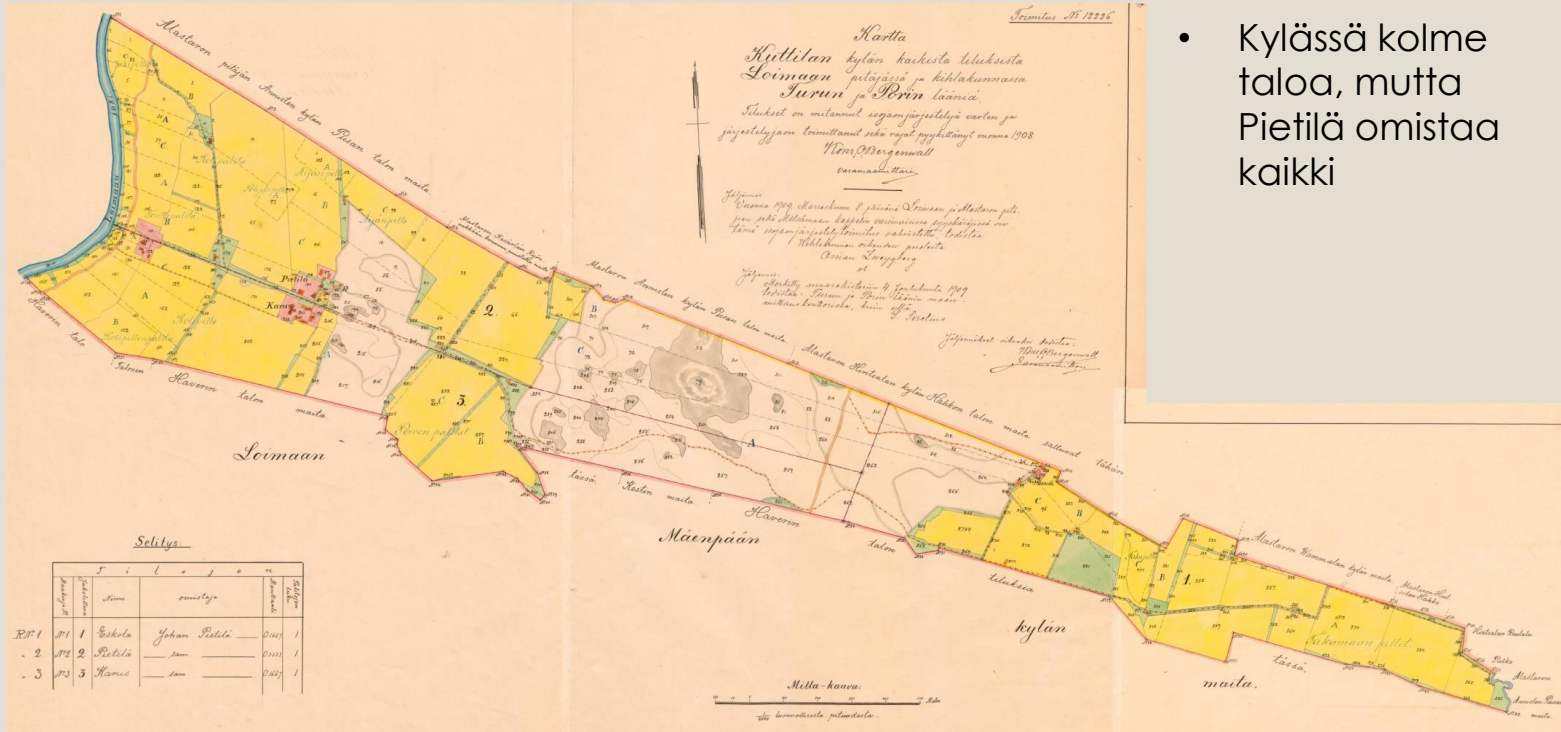
Kuttila 1883-1884

- Kylätontti entisellään
- Tuulimylly

Kartta: Kansallisarkisto, Karttakokoelmat > Topografikarttojen kokoelma > Venäläiset topografikartat 1:21 000 > Turun ja Porin lääniä, Loimaan kihlakunta. 121,185 km2. [Kojonjoki] (XIV 20)

Isojaon järjestely 1908

- Kylässä kolme taloa, mutta Pietilä omistaa kaikki

Kartta: Kansallisarkisto, Maanmittaushallitus > Maanmittaushallituksen uudistusarkisto > Loimaan maalaiskunta > Kuttila; Isojaon järjestely 1908-1908 (A55:22/6-10)

Kuttila

Loimaan lehdessä julkaistu tiivistelmä esitelmästä

Kuttila on pieni kylä, jonka kyläryhmä ja pellot sijaitsivat vuosisatoja Loimijoen varressa Alastaron Mäenpään ja Annisten kylien välissä. Kylän takamaat ulottuivat kapeana kaistana Haaranojaan asti.

Vuonna 1540 Kuttilassa oli kolme pientä taloa, jotka tunnetaan nimillä Karus, Eskola ja Pietilä. Kaikkien talojen viljelykset olivat vaatimattomat, ja taloilla oli suuria vaikeuksia kohdata 1500-luvun lopulta alkaneet vaikeudet: verotuksen kiristyminen, sotarasitukset ja kylmenevä ilmasto. 1600-luvulla talot olivat usein paitsi veronmaksukyvyttömiä myös kymmeniä vuosia täysin asumattomia. Jopa koko kylä oli todennäköisesti kymmenisen vuotta täysin asumaton.

Kuttilan vaikeuksien takana oli kylän pieni pinta-ala: niin peltoa, niittyä kuin metsääkin oli vähän.

Metsää pidettiin hyvänä laitumena, mutta puutavaraa riitti hyvin vain polttopuiksi. Niittyjä Kuttilassa oli taloa kohti vähemmän kuin missään muussa Loimaan kylässä. Niittyjen vähäisyys rajoitti myös pellon raivaamista, koska rehun niukkuuden vuoksi voitiin pitää vähän karjaa, josta olisi saatu lantaa pellolle.

Kuttilassa isojako alkoi varhaisessa vaiheessa, kun Pietilän talon isäntä anoi sarkajaon uusimista kylän pelloilla. Anomuksen seurauksena maaherra määräsi kylässä tehtäväksi peltojen ja niittyjen isojaon. Se toimitettiin vuonna 1766. Mielenkiintoinen yksityiskohta jakotoimituksessa oli se, että rykmentin etuja valvomaan tilaisuuteen saapui varusmestari Anders Appelin. Muutaman vuoden päästä sama mies oli Kuttilan Pietilän isäntä.

Kuttilan väkiluku säilyi vuosisatojen ajan muutamassa kymmenessä. Väkiluku ei paljon noussut edes 1800-luvulla, jolloin väkiluku muutoin oli nopeassa kasvussa. Näin ollen Kuttilassa ei ollut juurikaan torppia ja mäkitupia, vaan koko kylän väki asui kylän taloissa.

Pietilällä oli kaksi lyhytaikaista torppaa. Antti Antinpoika oli kymmenisen vuotta torpparina Anttilan torpassa 1830-luvun puolivälistä alkaen. Topias Matinpoika puolestaan tuli Haitulasta torppariksi 1860-luvulla Seppälän torppaan. Seppälä sijaitsi suunnilleen siinä, missä Pietilän talo sijaitsee nykyisin.

Eskolan ja Karuksen taloissa nähtiin 1800-luvuilla useita muualta tulleita isäntiä, mutta Pietilässä säilyi Appelineista alkanut suku. Vuosisadan loppupuolella Pietilä hankki

naapurit omistukseensa vuoron perään. Ensimmäinen Pietilän omistukseen siirtyi Eskola 1870-luvulla ja 1890-luvulla Karus. Näin Kuttilasta tuli oikeastaan Pietilän yksinäistalo, vaikka paperilla kaikki kolme taloa säilyivätkin. Myöhemmin 1900-luvulla Eskola palasi kartalle, kun Pietilän poika asettui pitämään tätä vanhaa kantatila.

Kylän talot sijaitsivat vuosisatoja rivissä jokea myötäilevän tien varressa. Lähimpänä Annisten kylää sijaitsi Karuksen tontti, keskellä Pietilä ja Alastaron Mäenpään puolella Eskola. 1800-luvulla kylätontin viereen rakennettiin tuulimylly, koska taloilla ei ollut osuuksia vesimyllyissä. Kylätontilla säilyi rakennuksia 1900-luvullakin, vaikka Eskola ja Karus itsenäisinä maatiloina olivat lakanneet olemasta ja Pietilän pihapiiri oli siirretty kauemmas joesta.

Lähteitä

- Veikko Laakso: Suur-Loimaan historia, osat I ja II
- Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen kuvatietokanta www.sukuhistoria.fi (kirkonkirjat)
- Kansallisarkiston digitaaliarkisto diginarc.fi (kartat)
- Maanmittauslaitoksen arkistokeskus (kartat)
- Timo Verho: Loimaan talonpoikaissuvut 1540-1870
- Suomen maatilat 3 (1932)